

Creation in **CRISIS**

A time for prayer and action

LEICSEANÁR COITEANN

Grianghraf: William.n

Nótaí an tSeanmóra

Le haghaidh na 5 seachtainí d'Am an Chruthaithe 2009

Bunaithe ar phrímhléamha na Seirbhíse Domhnaigh a dhéantar ar an Leicseanár Coiteann

Ullmhaithe ag Revd D Keith Innes i gcomhair Eaglaisí le Chéile, An Bhreatain Mhór agus Éire

Is cuid na nótaí seanmóra seo d'fheachtas acmhainní atá ar bun ag Eaglaisí le Chéile, An Bhreatain Mhór agus Éire chun cabhrú le hEaglaisí am céiliúrtha an Chruthaithe a aithint idir 1 Meán Fómhair agus 4 Deireadh Fómhair gach bliain.

Cabhróidh ár dtéama don bhliain 2009, *Cabhróidh ár dtéama don bhliain 2009, Géarchéim sa Chruthú – Am le guí agus le gníomh*, le heaglaisí ach go háirithe, le grúpaí agus le daoine aonair chun díriú isteach ar shaincheisteanna maidir le cinntí a gcaithfear a thógáil ag an Comhdháil Athraithe Aeráide de chuid na Náisiún Aontaithe i Mí na Nollag 2009, “an dóchas deiridh don domhan” dar le cuid de na daoine. Is sa chomhthéacs seo a ghlaotar ar Chríostaithe chun a gcuid freagrachta as an timpeallacht a thaispeáint trína bheith ag maireachtáil leo féin ar bhonn simplí agus follúnach, chomh maith le brú a choinneáil ar pholaiteoirí le pé céim atá ag teastáil a thógáil ar an leibhéal náisiúnta agus idirnáisiúnta.

Tuigfear fairsinge ár gcuid géarchéimeanna má lorgáimid Ríocht Dé ar dtús – a riail agus a luachanna. Ní hionann an dóchas Críostaí agus soirbhíochas dall; tá mar bhonn agus taca ag an dóchas atá ag Críostaithe na pleananna maithe atá ag Dia dá chruthú, an réimse ollmhór de obair shábhála Chríost, agus cumhacht athnuachana an Spioraid atá ag saothrú laistigh den chine daonna.

Seachtain 1: 6 Meán Fómhair
Idirdhealú, Ceartas agus Grá
Téacs Lárnach: Séamas 2:1-17

Seachtain 2: 13 Meán Fómhair
Dúshlán na hEagna
Téacs Lárnach: Leabhar na Seanfhocal 1:20-33

Seachtain 3: 20 Meán Fómhair
An Dá Eagna
Téacs Lárnach: Séamas 3:13 – 4:3, 7-8

Seachtain 4: 27 Meán Fómhair
An 16^ú Domhnach i ndiaidh na Tríonóide (21 ó cheart)
Geall an Chríostaí agus Freagracht as an Timpeallacht
Téacs Lárnach: Marcas 9:38-críoch

Seachtain 5: 4 Deireadh Fómhair
Críost, an Cruthú agus an Daonnacht
Téacs Lárnach: Eabhraigh 1:1-4; 2:5-12

Focal Tosaigh an Údair

Ní seanmóirí iomlána iad seo. Is é atá sa mhéad a leanas ná sraith pointí tosaithe inmholta, línte féideartha de thráchtadh an Scriptiúir, chomh maith le cúpla smaoinemh fánach. Fágaim faoi bhráid na seanmóirí an cinneadh maidir le conas is fearr Briathar Dé a scaipeadh i measc na bpobal agus na n-ocáidí ar fad. Tá súil agam go gcabhróidh na nótaí seo leis an teachtaireacht Chríostaí a chur i bhfeidhm ar an bhfadhb is mó atá ag déanamh scime dár náisiún agus dár ndomhan dar leis an iomad daoine.

Ní hionann mar a bhaineann gach aon téacs le misean éiceolaíoch na hEaglaise. Dírímse isteach mar sin ar léamh áirithe amháin in aghaidh na seachtaine a nglaoim an ‘Téacs Lárnach’ air. Déantar tagairtí do shleachta eile chomh maith ach is achoimre iad.

Keith Innes

Seachtain 1: Idirhealú, Ceartas agus Grá

6 Meán Fómhair- an 13ú Domhnach i ndiaidh na Tríonóide (18 ó cheart)

Téacs Lárnach: Séamas 2:1-17	
Rian 1 (leanúnach) Leabhar na Seanfhocal 22:1-2, 8-9, 22-23 Leabhar na Salm 125	Rian 2 (leanúnach) Íseáia 35:4-7a Leabhar na Salm 146
Séamas 2:1-10 [11-13] 14-17 Marcas 7:24-críoch	

Grianghraf: bosse76

Cuireadh atá in Am an Chruthaithe buíochas a ghabháil leis an gCruthaitheoir agus chun machnamh a dhéanamh ar na fadhbanna difriúla i dtaobh na héiceolaíochta, na forbartha agus an cheartais. Tá gach ceann de na fadhbanna seo fite fuaite lena chéile.

Is ina thaobh seo a fhógraíonn Séamas ar Chríostaithe machnamh a dhéanamh ar an idirdhealú ar fhoras an stádais agus an rachmais. Ba dheacair ar na céadéisteoirí den litir seo glacadh lena teachtaireacht. Ar an aon taobh amháin, bhraith éascaíocht an tsaol in aimsir an Tiomna Nua ar lucht na dea-mhéine ar chóir omós a thabhairt dóibh. Ar an taobh eile áfach a bhí na fealsúnaimh chinciúla a raibh de phrionsabal acu iad féin a ghléasadh agus a iompar go míchlúiteach¹. Is éasca mar sin an bheirt chuairteoirí a shamhlú – duine amháin acu faoi fháinní óir agus é dea-ghléasta, agus an duine eile bocht gan ach drochéadach air. (Is dochúla gurb é an tionól Críostaí atá i gceist i véarsa a 2, bíodh is gur minic gurb ionann an focal Gréigise seo agus sionagóg).

Tá neamhréir ar an scéal sa mhéad is nach féidir creideamh ‘Tiarna Íosa Críost Tiarna na glóire’ (véarsa 1) a bheith ag duine agus iad ag tabhairt omóis don saibhir san am céanna is go léiríonn siad dímheas ar na boicht. Thar a cheann sin, léiríonn Dia aire ar leith do na boicht (5), cé go mbaineann an saibhir úsáid as a gcuid cumhachta agus a gcuid rachmais chun easanóir a thabhairt don duine bocht (6). Éilítear le ‘dlí ríoga’ an ghrá (8) meas cothrom agus aire do chách, beag beann ar chúrsaí stádais, cumhachta, nó dealraimh.

Is léir mar a bhaineann feidhm na teorach seo lenár gciorcail láithreach, fiú amháin más dúshlánach é. Is deacair é a chur in oiriúint dár gcomharsana sa phobal domhanda. Ar na téarmaí sin, is sinne lucht an tsuibhris, Ní féidir a bheith ag caint ar mheas ceart, gan trácht ar ghrá, gan plé éigin a dhéanamh ar thrádáil chóir, polasaithe eacnamaíocha, agus dáileadh cothrom. Bíonn tionchar an-mhór ag an athrú aeráide ar na ceantair is lú achmainní. Tá eolaithe ag tnúth le méadú ar líon na dtriomach sna hachair thrioma, agus ar líon na dtuille sna limistéir fhliucha. Bagraíonn athruithe ar leibhéal na mara ar na milliúin daoine atá ina gcónaí ar thalamh íseal agus nach bhfuil mórán slí acu le cosaintí a thógáil.

Deir cothrom na féinne linn gur gá dúinn féin fáilte a chur roimh athruithe riachtanacha, chomh maith le stocaireacht a dhéanamh agus paidreacha a rá ar a son siúd gur lú is féidir leo cabhrú leo féin, agus gur íobartaigh iad den úsáid dhíobhlásach a bhainimid as breisle iontaise. Déanann ár léamha eile an ceacht seo a threisiú. Labhraíonn Leabhar na Seanfhocal 22 ar ár gcomhionannas bunúsach roimh an Tiarna (véarsa 2); seasann sé ar cheartas agus ar fhlaithiúlacht (8-9); agus fógraíonn sé breithiúnas orthu siúd a chreachann ‘an bochtán mar gur bochtán é’ (22-23). Cinntíonn dlisteanacht Dé an ceartas deiridh in Leabhar na Salm 125, agus léiríonn Leabhar na Salm 146 gur sa Chruthaitheoir bonn agus taca de cheartas agus de shaoirse na ndaor (5-9).

In Marcas 7:24-críoch, tugann Íosa tarrtháil agus cneasú do bheirt fhuilangaithe i gceantair Gintlí – ceantair atá lasmuigh de chroíthailte an Ghiúdachais cheartchreidmí. Cé gur dhírithe ar Iosrael a bhí misean Íosa i rith a shaoil, taispeánann na Soiscéil go mbaineann an Dea-Scéala le gach aon duine. Réamhtheachtaí ar an athnuachan eascaiteolaíoch is ea na cneasaithe atá luaite in Íseáia 35. An-seans nach aon timpiste é go bhfaightear an seanfhocal annamh Gréigise ar dhuine a bhfuil stad sa chaint aige in Marcas 7:32 chomh maith leis an leagan Gréigise d’Íseáia 35:6.

¹ P. Perkins, *First and Second Peter, James, and Jude* (Interpretation, Eoin Knox Press, 1995)

Seachtain 2: Dúshlán na hEagna

13 Meán Fómhair – an 14ú Domhnach i ndiaidh na Tríonóide (19 ó cheart)

Téacs Lárnach: Leabhar na Seanfhocal 1:20-33	
Rian 1 (leanúnach) Leabhar na Seanfhocal 1:20-33 Leabhar na Salm 19: 1-6 [7-críoch] (nó Leabhar na hEagna 7:26 – 8:1)	Rian 2 (gaolmhar) Íseáia 50:4-9a Leabhar na Salm 116:1-8
Séamas 3:1-12 Marcas 8:27-críoch	

Grianghraf: [philippe](#)

Bíonn eolas eolaíochtúil agus cursaí iompair ar chomhthábhacht maidir le dul i ngleic le fadhbanna casta éiceolaíocha. Ach mar sin féin, is mó béime a chuireann ár gcultúr ar eolas ná ar eagna. Ba dheacair go maith teacht ar shainmhíniú ar ‘eagna’ a shasódh gach aon duine. Braitheann an tuiscint atá ag duine ar eagna ar a chuid aidhmeanna agus ar a chruinneshamhail. Déanann E.F. Schumacher scagadh idir eolaíocht na hionramhála agus eolaíocht na tuisceana, ag aithint ceangailt idir an dara ceann agus eagna.²

In Leabhar na Seanfhocal 1:20-21, déantar pearsantú ar an eagna a léirítear mar bhean atá ag iarraidh dul i bhfeidhm ar an bpobal i gcoitinne sa chearnóg phoiblí. Foinse saibhir is ea litríocht eagna an tSean-Tiomna (Iób, Leabhar na Seanfhocal agus Leabhar Ecclesiastes go príomha), agus é ag tabhairt cúnamh do phobail eagna a lorg. Don té a bhaineann úsáid as an Apacrafa, cuireadh sé Leabhar na hEagna agus Ecclesiasticus leis sin. Ní mór do Chríostaithe tuiscint a bheith acu ar chuid de na slite a ndéantar na téamaí eagna seo a fhorbairt sa Tiomna Nua.

Tosnaíonn eagna amach sa Bhíobla le hómós a thabhairt dár gCruthatheoir Dia (Iób 28:28; Leabhar na Salm 111:10; Leabhar na Seanfhocal 1:7; 3:5; 9:10; 15:33). Rud iomlánaíoch agus praiticiúil ó bhonn is ea an eagna, a chabhraíonn le dea-iompair agus obair oilte (Leabhar na Seanfhocal 1:1-6). Thug cuid eagna Rí Solaimh eolas ar an dúlra san áireamh (1 Ríthe 4:32-33).

Gnéithe den eagna is iad ‘rabhadh’ (Leabhar na Seanfhocal 1:23), agus ‘eolas’ (Leabhar na Seanfhocal 1:29). Ina measc siúd a dhiúltaíonn eagna a fhoghlaim tá lucht na fonóide, nó na ‘scigirí’ (Leabhar na Seanfhocal 22:10) agus na ‘[daoine] saonta’ (Leabhar na Seanfhocal 1:22) ar éasca iad a threorú agus a dhiúltaíonn do bhealach na heagna (Leabhar na Seanfhocal 7) dá bharr.

In Leabhar na Seanfhocal 8:22-36 léirítear an eagna mar chompánach le Dia agus ‘[ceardaí oilte]’ (verse 30) sa chruthú. Taibhsítear ar uairibh é mar ghné de bheith lom Dé³. Cuireann an chaoi a bhfoclaítear teachtaireacht na heagna ‘briathar an Tiarna’, mar a d’fhógair na fáithe é, i gcuimhne dúinn (déan comparáid mar shampla idir Íseáia 65:1-2, 12 agus Irimia 6:19). Comhlíontar saintréithe na heagna sa Tiomna Nua ag tús Shoiscéal Eoin sa bhriathar, a bhí in éineacht le Dia, ar Dhia a bhí ann, trínar cruthaíodh gach uile ní, agus a ndearnadh i gcolainn dhaonna in Íosa Nasaireit.

In Soiscéal Mhatha, ‘fuair an eagna a ceart as a hoibreacha féin.’ (11:19; ‘óna clann féin uile’ in Lúcas 7:35). In 1 Corantaigh 1:18-2:7 déanann Naomh Pól idirdhealú cruinn idir ‘eagna an tsaoil’ agus eagna Dé. Dealraíonn sé do na heagnaithe saolta gur amaideach eagna Dé de thoisic a glaonta lochtacha. Ionchollú ar eagna Dé atá in Íosa Críost. Bronntanas ó Dhia is ea fíreagna (Eifisigh 1:8-9; Colosaigh 1:9; Séamas 1:5). Déantar scagadh géar idir fhíreagna agus eagna bhréagach tríd treoir an Bhíobla (e.g. Eizicéil 28:2-7; Séamas 3:15-18).

Go teoriciúil, ní ró-dheacair atá sé eagna dhiaganta a chur i bhfeidhm ar cheisteanna timpeallachta ar nós an athraithe athráide, an oldhíothaithe agus an ídithe achmhainní. Is gá go nglacfar leis an gcros, agus go séanfar an tiomnú don chumhacht agus don phléisiúr chun go mbeidh rath ar fheidhm phraiticiúil na heagna seo. Is gá Críost a leanúint. Ní dhearna sé sin aon iarracht éalú ón gcros, agus níor choir dúinne ach an oiread (Marcas 8:31-38).

² *A Guide for the Perplexed* (Abacus, 1978).

³ E.J. Schnabel, ‘Wisdom’, *New Dictionary of Biblical Theology* (Inter-Varsity Press, 2000).

Seachtain 3: An Dá Eagna

20 Meán Fómhair – An 15ú Domhnach i ndiaidh na Tríonóide (20 ó cheart)

Téacs Lárnach: Séamas 3:13 – 4:3, 7-8a	
Rian 1 (leanúnach) Leabhar na Seanfhocal 31:10-críoch Leabhar na Salm 1	Rian 2 (gaolmhar) Leabhar na hEagna 1:16-21, 12-22 nó Irimia 11:18-20 Leabhar na Salm 54
Séamas 3:13 – 4:3, 7-8a Marcas 9:30-37	

Grianghraf: Calum

Is deacair dóibh siúd a mhaíonn gur eagnaí iad fréamhacha agus inspreagadh a gcuid iompair a aithint. Tagann cuid den 'eagna' seo, mar a ghlaotar air, ó 'éad agus uaillmhian dhoicheallach' agus is é an toradh atá air ná 'corrthónacht agus gach sort drochbhirt'. Is ó Dhia a thagann an fíreagna, rud a tharraingíonn síochán. Is difriúl ar fad na torthaí a bhaineann leis an dá chineál eagna i gcomhthéacs na gearchéime éiceolaí reatha.

Léiríonn an fás ollmhór ar fhianaise eolaíochtúil go ndéanfaidh an eitic ghnó a cheadaíonn fuascailt na ngás isteach san atmaisféar damáiste tubaisteach ar an domhan. Deir cuid de na daoine go mb'fhéidir go n-éireoidh cuid mhór den domhan seo mí-oiriúnach don saol mar a bhfuil aithne againne air, an tsochaí dhaonna san áireamh. Ní hé an t-athrú aeráide amháin atá ann. D'fhéadfaí leis gur ag cur leis an séú oildhíothú de speiceas ainmhithe i stair an Domhain atáthar. Tharla na holdhíothaithe uile a tháinig roimhe seo sular tháingamar féin ar an bhfód; ba sinne ba chiontaí leis an gceann seo atá le teacht, dá mba dhual é.

Tá a fhios againn cé na hathruithe pearsanta, sóisialta agus polaitiúla atá ag teastáil chun an díogha a sheachaint. Tá an-chuid eolas eolaíoch ar fáil dúinn chuige sin. Cén fáth mar sin go mbímid ag streachailt an oiread sin chun na hathchóirithe riachtanacha a dhéanamh? Cén fáth gur cosúil go bhfuil sé chomh deacair athrú a dhéanamh ar threo ár sochaithe náisiúnta agus domhanda agus mar atá chun cúrsa an tancaeir mhóir ola a athrú? Cén fáth gur minic a fhágtar riachtanais timpeallachta ar leataobh, agus gur mó béim a chuirtear ar éilimh eacnamaíocht an ghnáthshaoil, a bhraitheann ar chaitheachas síoraí?

Tá an-chuid ag Séamas le múineadh dúinn ina thaobh seo. Áitíonn sé nach rud teoiriciúil atá san eagna in aon chor; nochtar leis i slite beatha atá bunaithe ar cheansacht (Séamas 3:13). Tá claonadh aici i dtreo na síochána agus cuireann sí í féin in iúl trí mheán na trócaire agus na maitheasa (17-18).

Tá 'an sórt sin eagna' eile 'talmhaí, neamhsploradálta, agus diabhlai' (15). Tagann 'searbh ... agus uaillmhian doicheallach' as (14). Focal áirithe Gréigise, arb é 'uaillmhian doicheallach' an t-aistriúchán atá air, atá ag Aristotle chun cur síos ar an toraíocht fhéinchúiseach ar fheidhmeannas polaitiúil le feall.⁴ Dar le F.J.A. Hort gurb é atá ann ná an duáilce a bhíonn ag an gceannaire ar pairtí éigin a cruthaíodh i dtaca lena chuid éada; meascán atá ann idir uaillmhian agus iompair.⁵ Taispeánann Marcas 9:33-37 nár fhan fiú amháin na hAspail glan ar a leithéid de spiorad.

Mura gcoinnítear srian orthu, cuireann ainmhianta agus uaillmhianta daonna le caismirt, coimhlint agus le dúnmharú faoi dheireadh (Séamas 4: 1-3). B'fhéidir go bhféadfaí a rá gur antoisceach é sin mar ráiteas, ach bheadh sé ag teacht le stair an chine dhaonna. Déanann an-chuid breathnóirí géara réamhathris ar an gcoimhlint a thiochfaidh as an damáiste atá á dhéanamh don timpeallacht, na ganntanais acmhainní, chomh maith le comhshníocht an athraithe aeráide ach go háirithe. Is léir dóibh siúd a bhfuil radharc na súl acu nach féidir leis an saol maireachtáil i dteannta na socruithe tionsclaíocha agus eacnamaíocha atá ardcheannasach ar an domhan seo.

Is gá don eaglais an mana 'druidigí i gcóngar Dé agus druidfidh Dia in bhur gcóngarsa' (Séamas 4:8) a thógáil i gcroí inár gcuid sochaithe. Éilítear leis an ngéarchéim reatha go rachaimid i ngleic leis an dúshlán seo i gcomhthéacs na héiceolaíochta. Tá taobh spioradálta leis an ngéarchéim éiceolaíoch; ina theannta sin taobh éiceolaíoch ag an gCríostaíocht.

⁴ Athfhriotal ar Perkins.

⁵ Athfhriotal ar R.V.G. Tasker, *The General Epistle of James* (Tyndale Press, 1956).

Seachtain 4: Geall an Chríostaí agus Freagracht as an Timpeallacht

27 Meán Fómhair – 16^ú Domhnach i ndiaidh na Tríonóide (Proper 21)

Téacs Lárnach: Marcas 9:38-críoch	
Rian 1 (leanúnach) Leabhar Eistir 7:1-6, 9-10; 9:20-22 Leabhar na Salm 124	Rian 2 (gaolmhar) Uimhreacha 11:4-6, 10-16, 24-29 Leabhar na Salm 19:7-críoch
Séamas 5:13-críoch Marcas 9:38-críoch	

Grianghraf: Stop Climate Chaos Coalition

Cad é an bhaint idir dhaltachas na Críostaíochta agus thiomnú d'aire an chruthaithe? Conas mar a bhaineann an fhreagracht Chríostaí as an timpeallacht le gluaiseachtaí timpeallachta lasmuigh den Eaglais Chríostaí – an rudai ar leith ar fad iad? Cad é atá sainiúil leis an éiceolaíocht Chríostaí? An é atá ann ná gur ag dul leis an slua atá an Eaglais? An bhfuil dréacht áirithe le tairiscint againn do cheist ghinearálta nó pholaitiúil na timpeallachta?

Ní haon teachtaireacht dhíreach i dtaobh aire an Chruthaithe atá sa léamh Soiscéil seo, ach mar sin féin, tugann sé meabhrúchán dúinn ar nádúr ceart an daltachais. Tríd síos, léiríonn an tsliocht seo go mba cheart gur shainiúil na Críostaithe, ach gan iad a bheith diúltach ag an am céanna. Dlúthchuid den ghníomhaíocht Chríostaí is an bhaint atá aige le hainm Íosa (Marcas 9: 38, 39, 41): an mbaintear úsáid as an ainm le ceadú a chuid údaráis, in omós dó, agus de réir a bhriathair agus a charachtair? Don leith amháin, níor chóir go gcoinneofaí siar aon duine a gcomhlíonann a gcuid oibre an tástáil seo de thoisic gur éagsúil iad linn, nó de thoisic nach mbaineann siad lenár ngrúpa áirithe; don leith eile áfach, ní féidir féachaint ar aon saothar mar rud Chríostaí má dhiúltaíonn siad don ainm seo (dean comparáid le 1 Corantaigh 12:1-1 1).

Ábhar comhshníochta sonraíoch is ea é a bheith ag cur isteach ar Chríostaithe nua agus iad ar an aistear Spioradálta le Críost (42). D'fhéadfadh baic a theacht ar an daltachas uainn féin nó ó dhaoine eile. Ní ceart ar ndóigh tuiscint liteartha a bhaint as véarsaí 42-48! Ach bíonn prúnáil ag teastáil ónár gcuid aidhmeanna, slite agus nósanna beatha chun go bhfaighfí réidh le codanna nach dtugann ómós do Chríost. Baineann ceisteanna bhreithiúnas deiridh le hábhar anseo.

D'fhéadfaí go ndéanann véarsa 49 tagairt d'íobairtí sa tSean-Tiomna ar cuireadh salann leo. Seasann salann don chaidreamh conartha idir an Tiarna agus a phobal (Léivític 2:13). D'fhéadfaí go seasann an 'tine' do thriallacha agus do dheacrachtaí na ndeisceabal ceart. Tugann an dara ceann den dá sheanfocal seo maidir le salann (50) dúshláin dúinn i dtaobh na sainiúlachta a éilítear leis an dílseacht d'Ainm Íosa (dean comparáid le Colosaigh 4:6).

Conas mar a bhaineann sé seo go léir le misean éiceolaíoch na hEaglaise? An é gur ábhair spioradálta' iad seo nach bhfuil mórán de bhaint acu leis an bhfreagracht as an timpeallacht? Ní hé. Más fíor gur chruthaigh Dia an domhan, go bhfuil luach mór aige air, agus gur sheol sé a mhac chun é a tharrtháil (tairiscintí a bhfuil béim láidir curtha orthu sa Bhíobla), is amhlaidh gur doscartha aire an chruthaithe leis an tiomnú Chríostaí. Is peaca é dochar a dhéanamh don dúlra toisc go gcuireann sé isteach ar ár gcomhdhaonnaithe agus toisc gur Dia a chruthaigh agus a stiúir an domhan seo, agus a thug grá dó.

Ach arna ghlacadh leis gur le Críost ár ndílseacht lárnach, ba choir go mbeimis toilteanach ar gach slí saothrú as láimh a chéile leis an iomad daoine a bhíonn ag streachailt ar son chruthú Dé, iad sin nach ndéanann tagairt d'ainm Íosa, grúpaí saolta agus daoine de chreidimh eile san áireamh.

Tá smaointe ábhartha sna léamha eile chomh maith. Is baolach go gcuirfí ar seachrán sin dá rachaimis i ngleic leis na ceisteanna ar fad a ardaítear in Leabhar Eistir! Ach mar sin féin, ba chóir go bhfoghlaimis as cuid misnigh agus dílseachta Eistir, chomh maith leis an taidhleoireacht lenar thug sí faoin deachtóir rí a chomhairle. Taispeánann Uimhreacha cé chomh místiúrtha agus a d'fhéadfadh miangais láidre a bheith, agus conas gur féidir leo dochar a dhéanamh dúinn agus do phleananna maithe Dé do thodchaí a chruthaithe. Cuireann Leabhar na Salm 19:7-críoch i gcuimhne dúinn gurb é nádúr Dé slánú a dhéanamh, faoi mar a deir Leabhar na Salm 124 gur féidir leis sinn a tharrtháil. Cuireann Séamas 5:13-20 béim ar an tábhacht lárnach atá ag paidreacha i gcomhair chneasú fisiciúla spioradálta agus éiceolaíoch.

Seachtain 5: Christ, Creation and Humanity

4 Deireadh Fómhair – 17^ú Domhnach i ndiaidh na Tríonóide (22 ó cheart)

Téacs Lárnach: Eabhraigh 1:1-4; 2:5-12	
Rian 1 (leanúnach) Iób 1:1; 2:1-10 Leabhar na Salm 26	Rian 2 (gaolmhar) Geineasas 2:18-24 Leabhar na Salm 8
Eabhraigh 1:1-4; 2:5-12 Marcas 10:2-16	

Grianghraf: tany_kely

Cé atá ar lár ár ndomhain? Is minic gur sinne atá ann: is tanáisteach i dtábhacht leas an domhain i gcomparáid lenár mbrabach ábhartha. Tugann cuid againn an tosaíocht do riachtanais na daonnachta, go mór mór do na boicht. Bheadh sé sin le moladh, murach go bhfuil ár gcuid leasanna, leasanna speceas eile agus leasanna an domhain, an atmaisféir agus na n-uisci fite fuaite ina chéile. Nach intuigthe mar sin gur choir go dtabharfaí tosaíocht don domhan? Fágann an seasamh sin gan freagairt an-chuid ceisteanna maidir le tosaíochtaí agus modhanna. Dar leis an gcreideamh Críostaí, ba chóir go mbeadh Dia i lár ár gcruinneshamhail.

Taispeánann an téacs seo go bhfuil ionchollú agus éacht Chríost i lár obair shlánaithe Dé agus scéal an domhain. Is i gCríost a bhí Dia an tslánaithe agus na fuascailte ina chónaí inár measc. Caithfidh go mbeadh sé i lár na cruinneshamhla Críostaí ar an domhan cruthaithe. Is eisean Dia an Mac, frithchaitheamh cruinn ar loinnir Dé, léiriú dílis ar nádár Dé. Is tríd sin a cruthaíodh an domhan (véarsa 2; féach freisin Eoin 1:3; Colosaigh 1:16; 1 Corantaigh 8:6). Coinníonn sé ar marthain é (véarsa 3; féach freisin Colosaigh 1:17). Is é a oidhre é chomh maith: Is é cinniúint gach uile rud gur tríd sin a dhéanfar iad a athréiteach le Dia. Tugann sé chun comhlíonta an Cruthú trína bheith ag déileal le fadhbanna an tsaol seo lena chros agus lena aiséirí.

Cuireann an Tiomna Nua Leabhar na Salm 8 le Críost (Eabhraigh 2:6-9; féach freisin Matthew 21:16; 1 Corantaigh 15:27; Eifisigh 1:22). Admhaíonn an salm go bhfuil freagracht riaracháin ag an gcine daonna as an domhan. Feictear an fhreagracht seo in Geineasas 2:20, ina dtugann an duine ainmneacha ar na ainmhithe agus ar na héin. Tugtar léargas don duine le go mbeadh sé in ann a bheith comhbhách. Ach tá an fhreagracht chéanna faoi lámh ríulacht agus glóir Dé. Is gá mar sin úsáid a bhaint aisti le teann umhalaíochta agus ar mhaithe leis an bpobal iomlán. Tá teipthe orainn inár gcúram toisc peaca a bheith orainn. Is é Críost an t-aon Rí Giolla foirfe. Ní féidir ár gcinniúint a chomhlíonadh ach le hurraim ghrámhar dó.

Tagraíonn Leabhar na Salm 26:1, 11; Iób 2:3, 9 ar fad d'ionrachas, arb é comhsheasmhacht agus iomláine is ciall leis – chun a bheith aontaithe i ngrásta Dé. Cothaíonn ár gcultúr saol ilroinnte ina sraoiltear as a chéile corp agus spiorad, saothar agus súgradh, nádúr agus creideamh. Tá dochar déanta do chuid againn agus sa tslí seo téann an ilroinnt níos faide sa mhéad is gur féin atá ilroinnte go nimhneach an té a bhfuil an dochar orthu. Is é an cuspóir le grásta Dé ná sinn a thabhairt i dtreo saolta iomlána ar an domhan. Agus é sin déanta againn, beimid in ann 'seasamh ar an réidh' (Leabhar na Salm 26:12) – áit chaomhnaithe, sábháilteachta agus chompoird. Tá nós an phósta (Geineasas 2:21-24; Marcas 10:7-9) in ainm is a bheith mar chuid den chruthú síochánta seo.

Trína bheith ag glacadh le bronntanais Dé ar shimplíocht pháistí (Marcas 10:15), is féidir linn réamhbhlaiseadh a fháil ar a bhfuil i ndán ag Dia don Chruthú sa todchaí, agus sinn ag saothrú i dtreo na hiomláine a éilítear le cuspóir Dé.

Fógra Cóipchirt

Foilsíúchán © 2009 Eaglais le Chéile, An Bhreatain Mhór Agus Éire
Uigeacht Láibe Triomaithe: Ioan Samelí